

Ezen lapok minden héten négyzer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár félvevre Budapestre házhoz-hordással 5 ft., bortételekben 6 ft., postán bortételekben 6 ft. ez p. A hirdetések minden apróbetűs hasábrészáért 5 (öt) ez. kr. fizetettek.

Péntek

422.

Julius 17. 1846.

Előfizethető helyben a kiadóhivatalban, hatvani utczal Horváth-házban 483/ik szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalban. — Az a u s z t r i a i Birodalomba s külföldre menendő példányokat csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Nyílt levelek gróf Széchenyi Istvánhoz I. Megyék közgyűlés Turóczböl. — Sopron-bécsiutvárosi vasút. — Balaton-Füredről (VI. level.) Végső nyilatkozata Draskóczy Samuval. — Utazási napló Horváthföldön — Magyar gazd. egyesület közgyűlésének főirányai jun. 6. s köv. napjain (Vége.) K u l t u r a. Nagybritannia. Franciaország. Portugália. Olaszország. Hivatalos és magánhirdetések. Lotériákban hozott számk. Nemzeti színházi játékrind. Gabonár. Stámpapírok és reszárkelete. Dunaziváltás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

(Nyílt levelek gróf Széchenyi Istvánhoz. I.) Tisztelt barátom! Mióta előbb ugyan a Világban, később pedig már ezen Híradóban néhányszor nyíltleveléztem veled, 's látám hogy nem lököd félre olvasatlanul mit papírosra tévék, azóta ha nem is épen szokásomra, de valóban szükségemé vált, időnkint feléd fordulnom azon eszméimel, melyeket magamál megtartani nem bírok, 's azokat hozzád intézve tárni ki a közönség előtt. Azon mezőn, melyen két év óta sokat forgolódom, értem a sajtói viták mezejét, annyi élménytelő türelmellel van alkalmam találkozni, miszerint jól esik a szabadszólást nemcsak gyakorló, de türelmi tudó férfhoz intézhetnem fejtegetésimel. Számom kérve magamtól okát azon ösztönnek, mely engem a véleménynyilvánítás ép ezen módjának használatára serkent, ugy találok, hogy az, ugy mondva, historiai viszonyokban gyökeredzik. Husz éve mult, hogy te, az akkor ferlikorod javában levő huszárkapitány, elég katonásan bele markoltál hazádnak forduláspontjára jutott ügyeibe, 's élire állottál azoknak, kik a nemzeti elorvadás és posványáshoz hasonló tepsedő aggasztó terjedése ellen, gátokat hányni buzogtak. Vedd jegyzésbe a későbbiek miatt, hogy gáthányásból állott első föllepésed mütétele. Ez idő óta megfutott pályád, egy szakadatlan láncolata vala különemü, de hason-irányu fázadalmaknak, cselekvés és eszmefejlesztés térein, — azon kettős téren, melynek mindkettőjét kell hogy magának nevezhesse az, kit statusférfinak címével díszítend fel a napi vélemények ugy elfoglaltságaitól, mint ellen- és rokonszenveitől már nem zaklatott történetírás. És így lön, hogy neved, nagy számmal, és legjelentékenyebbjeivel szövődött össze azon kérdéseknek, melyek ezen haza átmeneti processusában sarkpontokat képeznek; így lön, hogy a hazai ügyek újabb fejleményét gondosan megvigyázó, nem is mellőzheti, miszerint ne fúrkészsze eljárásod philosophiáját, és ebben ne kényszerüljön soknak, mit szemel látnak és fülei hallanak, magyarázatára reáismerni. Veled foglalkozva, rólad irva, a haza történetével foglalkozik, a haza fejlődéseinek jeleneitől ir az ember, 's ezen benső összefüggés miatt történő is kell, ha soknak mi történt vagy történi kritikája, eljárásod és politikád kritikája egyszersmind.

Nemzetiség, hazánk elmaradott civilizációjának érintésbe hozása egy fejlettebb, tehermentes néposztályok szoktatása a teherviseléshez, egyesületi szellem munkáltatása, kibontakoztatás öröklött balfogalmakból, a magyarfaj bölcsőjének megóvása az anyagi elpusztulástól — azon irányzatok, melyekben fővonásilag ugyszólván feladásaink összege fekszik — mind nevedet hangoztatják vissza, és mindegyiknek legalább egyegy műved felel meg 's viszi által emlékedet az utókorra, hogy általa érdeme szerint bíráltassék. Így a magyar akadémia, gőzhajózás, lánchíd, számos, áltálad alkotott egyesületek, mind műveid a cselekvés téren. Mialatt írásaid 's a Tisza, a fejlesztés rovatába sorozhatók, 's az utóbbi kiválólag képezi politikádnak, ha nem is befejezését, mint bizony reményem, de bizonyára kiegészítőjét, mennyiben tudniillik gáthányás körül forog itt is nagyja működésednek, — gáthányásból, a magyarfaj bölcsőjének mindinkább terjedő anyagi pusztulása ellen, — épen ugy, valamint gáthányás szellemi pusztulásunk ellen vala, husz évvel ezelőtt föllepésed iránypontja, 30 és néhány éves huszárkapitány korodban. Érdekes látni, hogy egy megválasztott álláspontról kiindulva 's különböző irányokban mozogva, mindig ugyanazon körben tudtál maradni, mely szerencsénkre soha sem circulus vitiosus, hanem, térjenek bármennyire el egymástól a nézetek politikai elveid megbirálása körül, abban öszszeszeválnak mégis, hogy e kör mindig a haza valódi közjávána köre vala.

Legfőképen egy van, minek, ha pályádat szemlélem, reám nézve legalább legnagyobb az érdeke, és mit abban leginkább méltánylok; 's ez azon kitérés, mellyel a nemzetnek tiszta önismerethez vezetésért, és öröklött balfogalmak ellen, annál nagyobb elszántsággal küzdöttél mindig, minél inkább észre kelle vened, hogy az ilyen balfogalmak azoknál találhatók fel legnagyobb adagokban, kikkel egyébkint sok politikai elvre nézve, véleményben találkozál. Népszerűségedet nem használtad arra soha, hogy régi elfoglaltságot újabb elfoglaltsággal, régi balfogalmakat újabb balfogalmak meggyökereztetésével légy képes háttérbe szorítani, mint a reformerek ezelőtt néhány évvel feltámadt iskolája és ismeretes szöszölőjük; hanem mialatt azt ók minden módon akadályozták, te minden módon rajta voltál, miszerint számtalan fogyatkozásait kiismerje, azaz észre térjen valahára a magyar. És ez a te legnagyobb érdemed, valamint ez az ő legnagyobb hibájok, mely egyedül csak abban lelő hocsánát, hogy következei soká már nem tarthatnak, mert a minek természet-törvényileg meg kell érni, azt érésében akadályozni, hosszára nem lehet. Sok oly nemo lehet az oppositioának, melly kárral jár, de egy sem lehet veszélyes mint az, melly azt akadályozza, hogy valamely nemzet tiszta önismerethez jus-

son, mi az észretérésnek nem annyira mellőzhetlen előfel-tétele, mint sommája.

Valamint ha szerepelő egyéniségeket tekintjük, hazánk közügyeinek küzdele néked jutott kiválólag igen sokban az érlelő szerepe, nagy mástelől a szönyegre került tárgyak között a Tisza lesz az, melynek viszonyok nagy számára igen nagy leszen érlelő befolyása. Mert Tiszavölgyet rendezni és hasznosítani sokkal többet tesz, mint egy pár át-metszés vagy sarkantyú itt, egynehány gát és töltés ott, és mint végeredmény: szükségén tül viz helyett, keves vagy semmi viz. Mídon a Tiszavölgyet, 's vizokozta zavarát rendezzük, akkor tulajdonképen eszméinket, öszszes gondolkozómódunk szerkeázását, szerkezeiteink hézagait, törvényeink zavarát, eljárás formáink szabálytalanságát rendezzük és szabályozzuk egyszersmind. Tég meder kell nemcsak a vizek, hanem eszmeink árjának is, hogy elfolyhasson; — sarkantyú kell nem csupán Sajó és Bodrognak, hanem keleti indolentiaknak is; — gát kell nem csupán a vízköztételek miatt, hanem törvényeink szétágazása és szerke-kalandozása ellen is.

Ugy szempontokból tekintem én azon utat, mellyet számos hazai kísérletben, gőzös határa ulye a Felső-Tiszán tenni elindultál. Valóságos fölledezési ut ez barátom, melly reánk nézve több tanulságban lesz és lehet gazdag, mint volt vagy lehet az, mellyet Ross kapitány a jeges tengeren egy északnyugati hajózáható nyílás föltalálása, vagy pedig Flowell Buxton a Nigere Afrika belsejének kiismerése végett, tón vala néhány évvel ezelőtt.

Majdnem ezer éve, hogy azon tájakon, hova most utad viszen, Árpád megfuttatta Zalánt; nyolczszáz éve, hogy a keresztény vallás polgárosító szelleme ide is elhatni kezdett; több háromszáz esztendőjénél, hogy monarchiai kormányformánk a stabilitás alakját ölté magára; a török jármot száz hatvan év előtt ráztuk le; a polgári háboru hydrája több száz harmincz événél, hogy elfojtatott. 's hogy a belbőke helyre-állott; harmincz mult el, mióta nem zaklatnak a külháboruk nyugtalanságai; 30 hogy a gőzhajózás Európában, 's 15 már hogy honunkban lábrakapott, — és mégis csak tíz, sőt talán csak hat éve, hogy első törvényünket meghoztuk, mellyen észrevehető nyomai némi vízrendező akarataknak: és még csak egy esztendő számlálunk, mióta Tiszavölgyünkrol komolyabban kezdünk gondolkodni! Illy lassan haladott nálunk a civilizatio. A mit elődeink tettek, annak részint nyoma nines már ma, részint ha volt is akkoron, nem vehető többé észre sikere, és egy gőzös melly Szolnok alatt köt ki, egy vasut melly Szolnokon rakja le utasait, 's kép a lombha Tisza, nád-és sásptele partvidékét értesbe hozandja Pest, Bécs, Prága, Dreda, Lipse, Boroszló, Krakó, Varsó, Hamburg, Frankfurt, Brüssel, Antwerpia, Páris, Lyon, Bordeaux és számtalan más fekhelyeivel egy fejlettebb polgárosodásnak, a Tiszavölgy fekhelyeivel, hogy egy fejlettebb államunk, a civilizatio. A mit elődeink tettek, annak részint nyoma nines már ma, részint ha volt is akkoron, nem vehető többé észre sikere, és egy gőzös melly Szolnok alatt köt ki, egy vasut melly Szolnokon rakja le utasait, 's kép a lombha Tisza, nád-és sásptele partvidékét értesbe hozandja Pest, Bécs, Prága, Dreda, Lipse, Boroszló, Krakó, Varsó, Hamburg, Frankfurt, Brüssel, Antwerpia, Páris, Lyon, Bordeaux és számtalan más fekhelyeivel egy fejlettebb polgárosodásnak, a Tiszavölgy fekhelyeivel, hogy egy fejlettebb államunk, a civilizatio.

És ez az, mi mondhatlan érdeket kölesönöz az egésznek — a hatás melly előállad, ha az újabb kor leghatalmasabb két civilizáló mütérére — a gőz és egyesületi szellem — érintkezésbe hozatik, hogy egy mondjam, öszszekochezan keleti indolentia, öröklött balfogalmak, és százados tepsedő-sünnkel; — az akadályok, az eszmék, melyek ezen mütételek kíséretében fölmerülendek, az irány mellyet veendek, mind meg annyi méltó tárgyai a legfeszültebb figyelemnek. Ha egyfelől erősek reményeim, hogy a vállalat anyagi hasznai be fognak következni, mihelyt komoly az érdeklettek számdoka segíteni magokon, 's ezzel öszszehangzásba is hozandják a megválasztandó eszközöket, másfelől azon hitem sziklaszilárd: hogy a vállalatnak szellemi haszna kimaradhatlan, mert mióta magyar embert hord hátán ezen ország-nak földje, azóta még soha sem volt kitérve szándék, melly bővebb, gyökeresebb, és tisztább önismereti forrástól áradozott volna, mellynek inkább lett volna balfogalom-igazító, és így észretérítő természete, mint ennek. Már pedig nekünk legfőképe erre van szükségünk; 's épen az a legfőbb malaszt anyagi javítások életbeléptetése mellett, hogy kultakarójak alatt mind annyiszor ott fekszik a szellemi és gyakran nemzeti minőség is, melly praktikai jelentőséget, méltánylasi valószínűséget épen az által nyer, hogy öszszekötte-tésben az anyagiakkal tolja fel magát elibőlünk. Vannak kik ezt soronkívüli cselekvésnek nevezik, én ellenben ezt nevezem philosophiai eljárásnak, és azért szükség, hogy egy jövő számban még bővebben kibeszéljem e tárgyban veled magamat. — Gr. D esse w f f y Emil.

Megyek.

TURÓCZBÖL. Gyűlésünket sok hir előzte meg, részint az elnökséget, részint a tisztválasztási határidő leendő kihirdetését illetőleg. A gyűlés törvényszékkel levén egybe-kapcsolva, sokan kíváncsiak valának tudni: vajjon a főispán imezzen is fog-e elnökösködni, vagy a közgyűlési fontosabb ügyek befejeztével azok folytatása 's illelőleg a törvényszék-beli tárgyalása alispáni elnökség alatt történendik, mert am-bár meggyékben ezelőtt a törvényszéki tanácskozásokban is főispánok elnökösködtek, 's illelőleg ezen törvényes gyakorlat 's maga ezen elnökségi illelőség ellen senki alapos kifogást nem tehet, mindazáltal azon magyar közmondás szerint: „ha kákán esomót sat“, ugy itt is, meglehet, találkozik

egyket ellenkező-véleményü; hogy azonban illy vélemény nyilvánítása semmi viszhangot nem költethet, arról bárkit előre bizonyossá tehettem volna. E hírből származott kételkedések nemcsak jun. 8-án, midőn az elnökséget másod-alispán ur foglalta el, de már ezelőtt is némely föbb tisztviselőink há-tározott állítása által, kiknek a főispán ur lába miatti szenvedő állapota tudva volt — eloszlottak; 's így csak a tisztválasztási határidő megtudhatása birt némi ingerrel még; 's csupán ennek 's a reményelt vendégeskedésnek tulajdonít-ható, hogy a nemesség olly szép számmal jelent meg a gyűlésre. Rövid előbbi üdvözlés után mindjárt a mult közgyűlés jegyzőkönyve (mert nálunk kisgyűlések igen ritkán tartat-nak, néha két-három év alatt is alig egy) felolvasatván, ennek kapcsában azonnal némely udv. parancsok és hely-tartó-tanácsi intézmények vétettek föl, ugyszint a törvény-hatósági levelozések 's egyéb közigazgatási tárgyak. Mivel pedig a gyűlés felváltva a törvényszéki tanácskozásokkal jun. 20-kaig tartott 's csak akkor oszlott el, a jelen tudósi-tásomban kizemelt tárgyakat nem napló formában, hanem inkább fentebb érintetnem sorozatban adandom elő. 1) Azon felirásunkra, mellyszerint törvényre hivatkozól, a pécse-tünk köirátának megmagyarosíthatásairai engedélyt minden díjfértés nélkül magunknak kiadatni szorgalmaztuk, válaszul nyerők, hogy a nagyobb díjak csakugyan elengedtetnek; de miután a kisebbeknek mennyisége az intézvényből ki nem világott, a tárgyat az alispáni hivatalhoz utasítottuk. 2) Galicziába szölv utlevelek kiadásától szinte eltiltattunk, 's ez szölgáltatott okot azon felirásunkra, mikint meggyékben oda drótosok vagy koldusok nem, hanem rendes házaló kereskedők járnak, kiknek gyakran több ezer forintra terjedő ér-ték van áruikba befektetve, ezeket pedig hosszabb időre az odamenettől eltiltani 's az ott letett áruk közvetlen kezelé-sétől elmozdítani igen káros volna. Azonban alig adatott post-tára ebeli felirásunk, már újabb intézvény érkezett, melly által a fenérintett tiltóparancs visszahuzatik. 3) Az evang. lelkészeknek mult-évi oct. 7-én tartott gyűlésünk alkalmával tulajdonított szavazati jog a legfelsőbb figyelmet ki nem ke-rülvén, most az iránt kérdezettünk: voltak-e ezelőtt e jog gyakorlatában az evang. lelkészek? mire nemmel feleltünk, mert természetes, hogy ha gyakorlatban voltak volna, akkor ezen ex professo hozott végzésre nem lett volna szükség; az mindazáltal hozzá tétők, mikint azon törvény szellemé-nél fogva, melly illy jogot a katolikusnak tulajdonít, ha-szonlót az evangélikus, mint törvényes vallású lelkészekre is alkalmazandónak 's illelőleg életbeléptendőknek véltük. 4) A gör. nem egyesültek ügyében érkezett intézvényt, am-bár meggyékben illy vallásnak nem léteznek, 's így alkalmazha-tása sem igen remélhető, tudomásul vettük ugyan; mennyire azonban a törvényhozással összefüggésben áll, egyuttal an-nak törvénybe leendő iktatását elhatároztuk. 5) Gr. Apponyi Gy. másod-főkanczellár ó exca — az elnököl alispánnak indít-ványa 's az ennek kapcsában felolvasott ismeretes körintéz-vény folytán, szokott üdvözlő-levélben szerencsekívánatin-kat veendi, mellyet két egyéne kivül senki sem ellenvezet, kiki legnagyobb készséggel szavazott meg. Amazok ellen-vetésének alapul szölgált, hogy ez csak ideiglenes hivatal 'sat.; azonban az üdvözlő-levél mellett nyilatkozók részéről röviden csak az válaszoltatott: hogy ő exelljának már akkor is, midőn másod-alkanczellárrá nevezetett, hasonló öröm-levélben tisztelkedék, 's ennél fogva a mostani üdvözlő-irat csak a következetesség kifolyása. 6) A nyugalmazott 's nyugpénzes katonák irányában követendő büvvadi eljárást érdeklő intézvényre eldöntőleg mit sem határoztunk, hanem az ide vonatkozható adatoknak felkeresése a jegyzői hiva-talnak meghagyatott. 7) Am-bár ugyanazon intézvény, melly a esőületi 'sat. beiktatásokért járó díjak mennyiségét 's e végre a két ismeretes újságlapnak hivatalos közlönyképen megválasztását velünk tudatja, 's melly minden kifogás nélkül még a mult évnegyedes gyűlésen közzé tétetett 's ei-fogadtatott, csak jövedéről szölv; mindazáltal már vissza-ható erővel is birni látszik, mert olly kihirdetésekért, mely-lyek azon intézvényt megelőzték, most egy külön intézvény által a szokott jegyzőnek kíséretében több rendbeli díjak követeltek. Meggyéknek vitatásába ezuttal nem bo-csátkozott, hanem a jegyzéki illelőséget az érdeklettekkel közölteim rendelte. 8) A pesti levélnek felolvasatása után S. K. főjegyző azt, valamint a pozsonyival már ezelőtt történt, a következetesség tekintetéből tudomásul vétetni indítványozta. Ez ellen senkinek semmi kifogása nem volt; legott azután a zalai levél olvastatott, mellynek folytán az einöklő alispán tartalmát szóval még egyszer röviden kime-ritvén, előadá, hogy miután az abba foglaltakra nézve már is különkülön alkalommal hozott végzések léteznek, ezekrei hivatkozás mellett hozassék a mostani végzés. Ezt a nagy többség szinte nem ellenz, csupán N. S. I. bíró és kir. ügy-véd kívánta, hogy az e levelekben foglalt kitéjezések ro-zsáltassanak; mire a hevesebb-vérü ifjak felszólván 's a leveleket egész terjedelmökben pártolván, miután a pozson-yi levél irányában felhívott tudomásvétel nem egyenesen, de csak mintegy következtetőleg a mult gyűlési végzésben foglaltatnak, — a higgadtabb szónokoknak nem csakély fáradtságba került, a pesti levelet csupán egyszerű sérelmül följegyeztetni, a zalai levélre pedig az alispán által javasolt végzést megállapítani. 9) Szabolcs levele tudomásul véte-tett, valamint 10) Pozsonyak a hivatalos közlösekre vonat-kozó indítványa is. 11) Abaujnak felszölvitása a Korponay által kiadandó „Hadi földleírás“ címü munkára nézve, mi-

után az aláírók gyűjtésével S. K. főjegyző megbízott, s ennek több aláírót — ezek közül főispánunkat, elnöklő alispánunkat — szerezni sikerült volna, oly élénk viszhangra talált, hogy a gyűjtő indítványára egy példány a megye számára is megszerzettetni határozottat.

SOPRONY-BÉCSÚJVÁROSI VASUT. E vonalon — kedvezvén az ideai tartós száraz napok, annyira haladt már az építés, hogy bevégzésének ideje közelebb van, mint eleinte hitük. A következő tudósítás bővebb felvilágosítást ad. A földmunka az egész vonalon, mely 14,944 b. öltre terjed, Sopronytól Lajtáig (az ausztriai rész már tavaly készen volt) tökéletesen be van végezve, kivéve azonban a mattersdorfi bevágást, a Spiegelbachi és oedenteichi töltéseket, aztán az építési anyagok körüli sánczolást és egyenetleneket. A mattersdorfi ásásnál (64,000 köb-öl) csak 14,000 köb-öl van még kiemelendő, s rövid távolságra, hol leomlásoktól féltetni, védőfalak építendőek. A Spiegelbachi töltés csak a munkában levő utelhányás után végezhető be. Oedenteichnél 20 utómű, (Schlagwerk) ezernél több munkás és 200 szekér teljes munkásságban van, úgy hogy a töltés bevezetését ez idén bizonnyal várhatni. Az egészben létesítendő 45 hid és vízvezeték közül már 20, köztük több igen nagy építmény, egészen kész. A többiül, kivéve 8 kisebb vízvezetékét a savanyuvízforrás és Lajta közt, melyek még meg sem kezdték, aztán az alább felhozandó nagyobb építményeket, már jobbara a boltíveken dolgoznak, úgy hogy aug. végeig az egész utvonal alsó építéséből csak a Wulka és wiesenerthal feletti emelvényut (viaductus), az ugynevezett oedenteichi töltés és a mattersdorfi bevágás marad fenn. A Mattersdorfi melletti emelvényutat a Wulkavölgyöni átkelés végett 59 labnyi magásra kelle építeni. Ezen ut 21 oszlopon nyugszik 20 ível s 35 lábnyi feszítvolsággal, s nemcsak legnagyobb építménye s ékessége az egész vonalnak, hanem a maga nemében legszebb is az egész birodalomban. Az óriási oszlopok már teljes magosságukra emelkednek, s azon erőmennyiségnél fogva, mellyel rajta dolgoznak, a tökéletes bevezetés ez évben alig vonathatik kétségbe. A wiesenerthal feletti emelvényut is 7 ível olly gyorsan halad elő, hogy Julius közepetáján a boltozathoz foghatnak. Takarékoság és szilárdság tekintetében csak a dícséret szava hangzik közösen, s dologértök az eddigi műveket remeknek állítják. A sopronyi állomástéren a fővétel-viztöltő- és vendéglő-épület majdnem a beköltözhetőség kész. A személyesarnok még e héten fog föld alá jutni; az áruraktár alapjaiból már kiemeltetett, s a főúthoz egy javítási műhelylyel összekötve, legközelebbi napokon szinte munkába vétetik. A mattersdorfi indóházon ugyanazon élénkséggel dolgoznak. A többi kisebb állomáshelyek s őrházak körül a kutak már nagyobb részt készek, s az építéshez ezután fognak. E szerint kecséget a remény, hogy ha a sínek annak idején kiállítva, — miről a készíttéssel megbízott vasműhelyek igen megnyugtató ígéretet tesznek —, e fontos forgalmi vonal jövő tavasszal meg fog nyitathatni. Az első szinálítások még e hónapban vártnak, mikor aztán mindjárt a földszini építések kezdetnek meg. — A várakozások, miket nálunk ez időszakhoz csatolnak, nagyok, de minden bizonnyal a legmerészebb reményeket is messze túlhaladandják. Gondoljunk csak magunknak vidéket sűrű s vazyonos népességgel s egy minden természeti kincsekkel dúsan megáldott földet, hol eddigelé legelső segédcserei a nagyobb forgalmi fokra juthatásnak, az utak, mindenféle hiányokban szinylődtek, jövőre a jelen idők tökéletes szinálítás eszközétől átmetszve, hogy a már most is fenálló s tetemes személy s áruforgalom aránylagos növekedésére következtet vonhassunk! — A déli vármegyék hangosan kérik a vasut mielőbbi hosszabbítását; s miután úgy áll, mint egyike amaz elsőrendű vonaloknak, mellyeket a hazai törvények kivételre vonaloknak, mellyeket a Magyarország más utvonala alig képes nyereséges kilátást nyújtani: bizvást várhatni, hogy a legközelebbi közgyűlésen az ország belsejébe viendő hosszabbítás iránti indítvány holt szó nem sokáig maradand. Legyenek bár az idők körülményei újabb vállalatokra kevésbé kedvezők, ilyenek, hol a biztos kamatozásért minden körülmények kezeskednek, pénzszegény s árthatmas szédelgéstől ment időben is találnak elég részvevőket s pénztökéket! (P. Z.)

BALATON-FÜRED, Jul. 5én. Minő az élet Füreden? Erre kell még válaszolnom, mennyire erőm, hely és idő engedik. Reggel öt órakor már népecsülni kezd a sétatény, hatkor a zene megharsan, és akkor már válogatni lehetne a szépeken, kik éppen nem azért piperézik föl magokat, mintha hódítások végett jöttek volna ide, hanem csupán azért, hogy a férfiak szeméit gyönyörködtessek, és ezáltal egészségök helyreállítását valamennyire ők is előmozdítsák. En legalább így magyarázom meg a naponkint többszöri öltözködést, mert ha ez pusztán csillogási vágyból történne, úgy azt javasolnám valamely lelkes hölgynek, hogy öltönyeit akasztva pónákra, s hurczoltassa végig a sétatényon illy fölírásal: „N. N. asszony ruhátára,“ aztán pedig járna kényelmesen s egyszerűen, mert hiszen már tudnak a fürdővendégek, hogy neki is van ruhája! De nem, nem hiúság vezérli az itteni hölgyeket, hanem csak keresztényi szeretet, s azonkívül ugyan mit tennének egyebet? A henyesség pedig a sátán párnája, mint a szentírás tartja; azért tehát csak öltözködésnek bizvást négyezer napjában, mert ezáltal csak hálánkra teszik magokat méltókká. Ivás közben sokan a kuton függő tükörbe neznek, sokan pedig kalaplevételével köszöntgetnek, ámbár ez egy pengő garas büntetés terhe alatt meg van tiltva, melly tilalom senki által nem teljesítettik; ilyen a törvények sorsa mindenütt, pedig ezt magok a vendégek alkoták, rólunk nélkülünk féle sérelemről tehát szó sem lehet. Némely-lyek lassan sétálnak, de folyvást, mások gyorsan, de gyakran leülnek, s e közben a társalgást igen fesztelennek talál-

tam, kiki oda csatlakozik, hová kedve ragadja, és holmi elzárkózásnak semmi nyomát nem lelem, miről különben mások emlékezni szoktak. Kilencz óráig ez változás nélkül így tart; s mulatságul némi csinos tárgyak trombitaszó mellett kijátszatnak; azután reggelizni vonulnak a vendégek, s tíz óra után hidegben s melegben fürdenek. Ha vasárnap, vagy ünnep van, akkor a kut egész környéke parasztokkal telik meg, kik fokhagyma és szalona mellett itze és pint számba iszszák a savanyuvizet, azután pedig közös fürdőikbe vonulnak, hol gyakran éjfélig tart a köpölyözés, és olly nagy a vérontás, hogy egy kis győri csatával is fölerne, főkép ha tekintetbe vesszük, hogy sokan közülök ezenkívül még meg is borotváltják magokat. Délután négy óra után ismét a fürdés veszi kezdetét, ötkor pedig a játékszíni előadás, mit ismét sétálás, zene és társalgás követ. Gondolja talán valaki, hogy ez még kevés az üdvösségre? Igaz, de történik ám itt még több is. Ime, itt egy sovány német kengyellutó lép föl, ki nem tudom hányszor futja körül a sétatényt, nem tudom hány perc alatt, kis dob pergése mellett. Német hazájában nem boldogulhatott, mivel ott nincsenek barátai a gyorsaságnak, s azért hozzánk jött, és sok vastag ur szinte irigyleni látszott lábszárainak vékonyságát, míg a sovány kengyellutó viszont minden terjedelmes testre sohajtva tekintte gondolván, mennyi apró test fogy el, hogy ezen egy megmaradhaszon tisztes domborúságában! De még ezen gyönyör koránsem minden; most egy nagy sipláda lép föl, mennyiben két ember által hurczoltatik, az egyik a sipládat balkezével forgatja, jobbjában férsín trombitát, térével pedig dobot ver, s orrával bizonyosan letörtené homlokáról a szakadó verítéket, ha attól nem tartana, hogy valaki ezen kissé szokatlan műtelt botrányosnak fogja nyilvánítani. Társa regényes alakú hárfát pöngel, és örömet énekelne, ha néma nem volna; e zene valóban nem minden napi, és igen meglehető eredetiséggel bír az összetételben. De mi ez még ahoz képest, a mi most következik! Két lóvá csigázott kiskoru csikó egy földortított kocskereket vonszol, s az egyik lovon egy reményteljes fiú ül, ki kissé piszkos ugyan, de azért mégis jeles akrobata; mellette cifra lovművész nő ballag, nadrágosan és tollasan, s bizonyára csak a sors okozta, hogy miatta még senkisémet vesztette esztét, mint Lejarsné miatt. Hátról jön a zenészkar, melly áll: a bohócból zsinoros magyarkában, ki egy kis dobot rendkívül gyorsan pöngel, és az első lovagból csupasz mellényben, ki egy rendkívül nagy dobot ver. Ezen két dob olly nagy hatású zenét képez, hogy David és Berlioz kibúnnának bőrkükből, ha ezen felőldözést a hangszerelemben ők találták volna föl; így azonban honi hangszerzöink használhatják ezt, s kihatják a magyar zene számára a dícsőséget. Meg kell még jegyzem, hogy a bohóc délelőtt a társaság számára a Balatonban használt szokott, hogy mindnyájan tiszta üngben voltak, és magyarul beszéltek. Mondja aztán nekem még ezentul valaki, hogy a magyar nem alkalmas azon magas művészetre, mit eddig jobbaknak csak műveltebb külföldiek által láttunk gyakoroltatni! Hát nincs mulatság Balaton-Füreden? Oh, de még ez nem elég! A Balaton mellől ismét dobpergés közelit s vele egész dícsőségben a nagyhirű „Paprika Jancsi“, ki Budapesten is olly fényes diadalokban részesül. Van bezzeg verekedés, kidobás a mozgó színházcskában, s a dob vigan perog közben. Még ez sem elég? Jól van, a Balaton megrázkodik, a csöndes időt rögtön viharra változtatja, s egy perc alatt az egész sétatényt kiüriti, és én bizony nem vizsgálhatam meg, hogy mindenki megtalálja-e az illy zavarban saját ajtaját, s nem téved-e olly szóába, hová bemennie — tilos. Ime, illy változékony s mulatságos itt az élet, s feszességet én sehol sem látam, kivéven a hölgyek keményített ruháit. Ejjel azután mindenütt csönd uralkodik, a hol nagy lármát nem csinálnak az aludni nem tudók, és reggel ismét legváltozatosb mulatságunkra ébredünk, mik közt az igen érdekes, hogy vannak, kik a hideg víztől irtóznak; s fél erőszakkal kényszerítetik magokat a hullámok közé; ha valaki kitalálná, hogy ez velem is így történt, bizony halálra szégyelném magamat, mert soha sem hittem volna, hogy bornemisza létemre így tudjak a víztől irtózni. Ezek azok, miket a sok vizivás és fürdés közben a balaton-füredi viszonyokról hirtelen elmondani tudék, s ezzel tolla-mat leteszem, mert nyilvános dolgokról többet nem írhatok, füredi titkokat, vagy rejtelmeket pedig írni még most nem lehet szárdékom. —

VÉGSŐ NYILATKOZAT. Több tiszai evang. pap urak által a B. P. Híradó 440dik számában közölt legutóbbi azon nyilatkozatot, mellyben ő tisztelendőségök modortalán kitöréseiket ellenem is intézik s mellyben szememre vetik, hogy egy Rosnyón tartatott egyházi gyűlésen tulheveskedők, általam, mint egyik elnök által rendre igazítottak — mit éppen nem tagadok, mert ennek ellenkezője köteleességmulasztás lett volna; mellyben komolysággal figyelmeztetem, hogy ha még csak egyszer és nem többször élek ref.-evang. templomban ur vacsorájával, hajom lesz 'sat. 'sat.' — olvastam, s mindezekre végső feleletem, hogy igenis olvastam. Draskóczy Sámuel, tiszai ágost. ev. egyház-kerület felügyelője.

Utazási napló Horvátföldön *)

Járnak föl s alá, és egymásra nem neznek. B. E. ötvös. A csoportokban Zágrábott itt-ott karöltve mutatkozott a casinonak egy pár embere, s szintugy az olvasó társaság férfiai is. Hidegen s mintegy undorodva fordítják el fejüket egymás mellett elmenő egy azon anyának fiait, mint az osztozkodott testvérek. Neheztelnek egymásra, hogy osztály után is nem olly erősek, mint valának, míg szív, lélek és gazdaságuk el nem daraboltattak. A casino emberei teendőik körül cserélnek eszméket; az olvasó társaságiak a fölött tanakoznak,

*) Folytatásul a B. P. Híradó 407d. sz. ban közölthet.

mikép lehetne a pártokat egygyeolvasztani. Amazok haláltól félnek, ezek mindkettőnek életét megtartani vágyanak. Ha a békét mindkét part egy akarná, mint nem akarja a casino — közelednék a part, mellyen kiköve — mindenről megfélejtkezvén a miközöttök történt — megölelnék egymást az egygyelettek. — A casino által az oppositio, az olvasó társaság által a conservatívek értetnek. — Olly kovácsolják a tömördek körlevelet; itt nevetik a mendemondán alapuló, nem egyszerű, hanem majd miudig költött sérelmek sújtásos körlevelekeni jajongását. A casino áruló judásnak tartja, s nevet kitorli a nagy hazafiak könyvéből, ki a ve-t merészlett mondani az olvasó társaság emberének. S. — mert a felség születése napján s pedig a casino engedelmé nélkül elbátorkodott menni püspök ő excellja asztalához, ugy is mint megyei képviselő az áhítaton, ugy is, mint ember, a casino indignatiójába esett; hallik kiirtották könyvkükből. K., mert egy pár igen jeles lelkészszel társalkodott néhányszor, attól tarthat, hogy időközben is elmarják hivatalától. Uraim sokra vitték a dolgot! Az olvasó társaság tagjai kénytelenek olvasni, s tanulni, ha a fentebbieket — mint ők ezeket itt és országszerte — rágalmazni nem akarják; igen természetes ennek nyomán, hogy itt több az ész, tudomány és meggondolás, mint amott. — Egy az olvasó társaságiak közül rosat-akaró Maratféle clubban nevező a casinoistákat, én rosalam az elnevezést, mert olvasó-társasági tagnak — olvasottságánál fogva — nem kellene senkit másképp elnevezni, mint megérdemli! — A casinóban nem tudva magyarul, akarják, hogy egyszerre magyarra válják minden horvát; itt azt mondják: minden a maga természetes rendén menjen. — Van-e ezért itt bűn, s van-e ott meggondolás? Érdemes ezek fölött zavarogni? Casinóban a Pesti Hírlap — mind a mellett, hogy nem értik, — oraculum, csak azért mert Pesti Hírlap, s egy bizonyosapának gyermeke. Az olvasó-társaságban azt hiszik, hogy a Budapesti Híradó „legyünk őszinték“jei szerint üdvözülhetünk csak. — A casino egy pesti ember vizsgálja, s teli torokkal állítja: illyen ollyan a kormány, nincs benne bizodalomunk, nem lehet vele boldogulni. Az olvasó-társaságban mindent azoktól várnak, kik a cselekvésterén derekasan működő kormányval egyetértve vélik a nagy célt elérhetőnek. — Mi teendőji legyenek időről időre a casinónak — egy idő óta a politikai hitéletben mezitlenségig vedlő szent lelke — Pestről jár ide sugónak, s mert tanítványi nem értenek minden nyelvet, németül leczkézi őket. — Az olvasó-társaság férfiai ismerik a horvát népszerűség-vadász taktikáját, s szinte neheztelnek a látogatásokért, mert utánok Horvátország ügyei mindig bonyodalmasbak, a pártok mindig messzebb taszítják egymástól. —

Milly szép látni szenvedő embert emberi szeretetnek lágy ólén. — A l b a c h.

A magyar megyék egyikének — már most boldogultnak mondható egy ellenzéki nevezetes szónoka, ha embe- rrel conservatívek ellen keseríteni akarta, az adózó nép szigorú állását, a szenvedő emberiség mély nagy sebeit, az elnyomottak jajait olly érzékenyen szavalá elő, mintha nemesen érezni tudó szívéből tépte volna ki érzékeny szavait, s elégszer lázta a kedélyeket. — De e szónok, ki Albachot is idézni gyönyörködött, az életben másnak bizonyítá magát azok iránt, kiket a megyei termekben olly nehezen sajnált; hitélet emberei előtt elveszté, mert látták, hogy tettei szavaitól mennyire eltérők, s azon megyében bukott az oppositio. — Magyar megyékben cifra szó-özönnel ámitja elnépét az ellenzék, s így ideig-ideig támogatja magát. Elmondatik ott akárhányszor, milly temérdek sok jót akarnak ők kivini a nép számára, ámdé akadályoztatnak általunk. — Zágrábban ez másképp van. Itt nincsenek szónokok, azért nem is beszélnek úgy, mint nálunk magyaroknál, hanem éppen úgy cselekesznek, mint nálunk. — Ezt jobban kell értenünk. A zágrábi casinóban csak egy suttomban elvágják, mit teendnek az életben azok javára, kik velök tartanak, ha bár az emberiség s adózó nép kárával történnek is, habár valakit mintegy jogától, mellybe usus helyezte, megfosztának is. Erkölcsei állása ezért Zágráb megyének rosszabb, s minthogy az emberiség kárára s tetemes sérelmére rosszabb a magyar megyékénél, ohajtható volna mihamarabb illy életének kerekét a vágásból máskint járásra igazítani. Erkölcsei állása abból, mit ezennel előadandok, kitünendik. — A szenvedő emberiség elhagyatottsága, fájdalom és kinaiban eped intézetekért, mellyekben szürnyű sanjaryából kiemel- tessék. Illy intézeteket ha állit embertársinak jaj enyhítéséül az őket felölteli akaró emberbarát — csak hálával s rész- vettel köteles fogadni minden pártbeli nemesebb lelkű! — Hálával fogadja Zágrábmegye néhai Verhovác Miksa zágrábi püspök abeli áldoztatát, mellyel Horvátföld szerencsétleneinek kóródát építtetni, s azt az irtalmas szerzetnek átadni sziveskedett. Zágrábmegyének akkori rendeli nemcsak örömmel üdvözlék körükben az irgalom és keresztényi szeret- nek ezen kegyes bajnokit, hanem hogy minél több szeren- csétlen beteget azon nagy szerencsésben részesítsenek, föl- gyógyulhatni illy orvoskarokon, hogy minél több kivált adó- zónak ut nyitassék vesztett egészségét visszanyerhetni, egy különös czikk által elhatározzák, ugyan az irgalmas szerzet folyamodására: miszerint csak a szerzetnek jól rendezett gyógyszerlárból látandja el a megye adózóit. Az ezen ér- demben hozott megyei rendelet eképen hangzik: „Generalis Inlyti Comitatus Zagrabienis die 3a et sequentibus mensis decembris 1804 Zagrabiae celebratae congregationis arti- culus 26us. De medicamentis pro contribu- ente plebe dehinc ex apotheca F. F. miseri- cordiae accipiendis. Erga instantiam Religiosi ordi- nis S. Joannis de Deo in eo supplicantis, ut, quo, miseris et pauperibus in hujate hospitali melius inserui possit, et co- piosae adhuc erogationes tanto facilius fieri queant, medi- camentorum dehinc ex apotheca hospitali administrationem

ordinare dignaretur, haec universitas: Petito recurrentium, eo ceteroquin intellecto, ut apotheca eorum semper juxta normales Resolutiones adjustata habeatur, et occasione instituentiae periodicae normaliter praescriptae visitae pro regulari haberi possit, delatum, ac necessaria eatenus in via Physico Comitatus Domino Mihokovics, qui gremiales, quoque chirurgos de intervenia hac dispositione edocebit, medio praesentis articuli data est. Extradatum est per Nicolaum Busán I. Comitatus Zagrabienis vice notarium. — E rendelet erejénél fogva 37 évig háborítatlanul — mert a gyógyszerár, ha nem is jobban, ugy bizonyosan, mint akár-melkly más zágrábi rendezve volt, — mintegy belesontult azon ususba a szerzet, mely szerint csak gyógyszerárakból látta el a megye orvosszereivel illető adózót. — 1842ben midőn a pártviszálly leginkább kezdte dühöngni, ez intézettel is érezteté az oppositio csak azon egy tekintetből neheztelést, mert az irgalmas férfiak hosszu feketé papi togában járnak. — A György gyógyszerész választák eszközül, a jó irgalmasok ellen fölléphetni. Rábírták őt, 25: 100-tól engedésre amazok irányában. Volt-e hatalmokban az illetőknek, vagy sem, ezt tehetni, 's jó lélekkel lépett-e föl A. ur — ily taktikával az emberiség kárára az emberiség derék baráti ellen? e kérdést fejtsék meg mások. — A szegény irgalmasok, hogy el ne veszítsék a vármegyét, magok is 25t engedtek el 100ból a megyének, de azért mégis csak osztályosok maradtak A. ural; minék J. ur volt oka. Osztályosok maradtak a legújabb időig, midőn oda hangolta magát az oppositio casinójá, hogy minden ok nélkül megvonta tőlök a megyei pártfogást, és a casinobeli C. kezébe tette az azon kedvezményeket, mellyek árán néhány adózó, néhány szerencsétlen szegény egészségét viszszerterhetne volna. — Mondám, minden ok nélkül, mert kezemnél vannak a megyei és városi rendes főorvosok, valamint Horvátország főorvosának abeli bizonyítványai, hogy az irgalmasok gyógyszerára a legjobb rendben, a legfrisebb gyógyszerekkel van ellátva. És ezt Zágráb, casinóban centralizált, oppositójának ismertetésüül érintenem kellett, hogy erkölcsileg bár ki is üstökéni foghassa. — A magyar ellenzék férfiai kérdem, ez is szellemököböl cselekvénye-e Zágráb casinójának? — (Vége köv.)

A M. GAZD. EGYESÜLET KÖZGYÜLÉSÉNEK FÜTÁRGYAI jul. 6-ik és következő napjain. (Vége.) 15) Ugyan-ez szakosztály indítványa következtében kívánatosnak tartja a közgyűlés is, hogy mezőgazdák általában, különösen pedig a jószágbirtokosok, a rétöntözésnek mind kivétel-módjával, mind hasznaival minél inkább részletesen megismerkedjenek; minek következtében czélszerűnek hiszi a közgyűlés, hogy az ország külön részeiben időnkint létesülő rétöntözések szakértő férfiak által megvizsgáltatván, sikerök köztudomásra hozassék. Örömmel ragadja meg tehát a közgyűlés az alkalmat, a legközelebbi években létre jött keclesényi rétöntözés hivatalos megsejmelése által, ismét egy ily hasznos intézkedésről alapos tudomást szerezni magának, e czélra m. b. Majthényi László főispán ur, Kosztolányi Péter és Sebestyén Ignác tb., Belesak Károly mérnök, 's Török János titoknok urak személyben maga kebeleiből vizsgáló küldöttséget bízván meg, melly is egyetértve a barmegyei fiók részéről e tárgyban kiküldendő férfakkal, az érintett rétöntözést körülmenyesen megtekintse. — 16) Olvasott a kertészeti szakosztálynak f. évi május 12-én tartott ülésének jegyzőkönyve, 's az abban előterjesztett azon indítvány, miszerint addig is, míg a jelen szüktörű, 's épen azért magát ki nem fizethető központi falkola a czélba vett nagyobb terjedelmet meg nem nyeri, melly a kielégítő évi jövedelmet biztosítsa, az egyesület a kertnek havi költségeit f. é. május 1-ő napjától kezdve magára vállalni, 's középponti pénztárából fedeztetni mellőztassék. Hosszas megvitatás után a közgyűlés bele egyezven a szakosztály kérelmébe, a kertnek fentartási 's kezesi költségeit folyó évi május 1-őtől kezdve, havonként 60 pengő forintig az egyesületi közpénztárra vállalati, 's e végre az egyesületi pénztárnok urat utasítani rendele, meghagyván egyzersmind az illető szakosztálynak, hogy e kertnek jövedőjére nézve, figyelemmel a szakosztályilag ajánlott alkalmasabb 's terjedtebb tere, a legközelebbi augusztusi közgyűlésig részletes tervet mutasson be, egyzersmind Havas József kir. helyt. tanácsos ur tisztelettel megkéretni határozatván, miszerint a kertészeti szakosztályt ezentel is ismeretes buzgóságával vezérelni, 's a középponti falkola ügyét hős betelátásával támogatni, 's egy czélszerűbb terjedelmű helynek szerzését e végre eszközölni mellőztassék. — 16) Dr. Nendtwich Károly urnak szóbeli előadása mellett bemutatott a közgyűlésnek azon részvirág, melly a bécsi gazd. társaság felhívása következtében a mutatis szakosztály által szőlőtörkölyből készített. A bemutatott, a francziához értéke hasonló részvirág mutatójának egy része a követett készítmény hű előadása mellett, az eredményhez megkivántatott költségjegyzékkel együtt a fentírt bécsi gazdasági társaságnak megküldetni határozatott. — 18) Egyesületi titoknok előterjesztése azon tisztelt honi juhtenyésztők névsorát, kik ez idén nemes juhpeldányikkal az állatmutatást díszesíteni, 's tanúságossá tenni méltóztattak; kiknek mintán a közgyűlés egyenkint 's elnökileg köszönetet szavazni határozatott, egyzersmind elfogadá Károlyi Lajos gr. ő exczellentiajának azon indítványát, melly szerint nem tagadván ugyan, hogy a kiállított juhok bírálata részrehajlatlan küldöttség által hazánkban nehéz, mert épen a legjelesebb juhtenyésztők szoktak a kiállítással érdekelve lenni; nem tagadván továbbá, hogy a bíralt eredményének nyilvánítása egyik vagy másik kiállítóra nézve, habár alytalannul, de kellemetlen lehet mégis, mintán a kiállításnak egyéb czélja nem lehet, mint az összehasonlított eredmények előterjesztésével a tenyésztőket oktatni, 's azoknak világos képet nyújtani azon irányról, mellyet a gyapjútermesztőknek különböző helybeli 's vagyoni körülmények között hasznosan követni lehet és kell: — jövő évtől kezdve a kiállított juhok és gyapjú részrehajlatlan bírák által részletesen és szigoruan megbíráltassanak,

's az eredmény mindazon tenyésztőkkel közöltessek, kik abból okulást szerezni kívánnak; fentartván egyebiránt mindazoknak, kik a hazai bírálathoz meg nem nyugodnának, a német mezőgazdák évenkénti gyűlésein a külföldi juhtenyésztők itéletét. — 19) Gróf Andrássy György, mint a magyar orvosok és természetvizsgálók f. évi augusztus havában Kassán és Eperjesen tartandó 7ik nagygyűlésének elnöke felszólítása következtében, a közgyűlés egy küldöttséget nevezett ki, melly az Egyesületet az érintett gyűlésen képviselve, az ottani szak munkálódásokat minél termékenyebbé tegye, 's ha lehet, Abauj és Sáros v. megyékben gazd. flokegyesületeket hozzon létre. Ezen küldöttségben résztvenni kerettek: gr. Forgács Zsigmond, gr. Forgács Kalmán, gr. Forgács Miklós, gr. Forgács István, b. Sahlhausen Leopold, Ásboth János, Bujánovics Eduard, Janik Ferencz, Haczell Márton, Horhy Mihály, Marjassy László 's alólirok. — 20) A német gazdáknak f. évi sept. 12-ken kezdődő, 's ugyanazon hónap 20-kan végződő grézi nagygyűlésére gr. Károlyi György egyesületi elnök vezérele alatt megjelenni kerettek: Urmenyi Ferencz koronázó, gr. Károlyi Lajos vbt. és főispán, gr. Zichy Miklós, gr. Dessewffy Emil, gr. Szapary Vincze, gr. Szapary Antal, gr. Festetics Vincze, Appel Gusztáv, Benkó Daniel, Bezeredy László, dr. Czilchert Robert, Henffel János, Horhy Mihály, Ploecz Adolf és Szendrey Ignác. — 21) Egyesületi elnök jelentése miszerint Szász-Coburg Ferd. fejedelmi hg. o fens. Lissabonból hozzá intézett levelében az egyesületbeli köztelek felépítésére 1000 p. ftot ajánlani kegyeskedett. Ugyanakkor bejelentett fömltgu Esterházy herczeg ugyanazon czélra tett kegyes ajánlata 1000 p. forinttal. Hasonlóan a köztelek építésére a legközelebbi választmányi ülés óta következő aláírások és gyűjtések történtek: névszerint Rosti Albert 50, esztergami fiók 40, Pokomándy Gábor gyűjteménye 74 ft 4 kr, Brunkula Emanuel 10 ft, gr. Bathányi Kázmér 500, Mészáros Józ. n. apathi pleb. 2, Marczibányi Lajos 50, gr. Festetics Vincze 50, gr. Andrássy György 400, Gyürky Pál 500, Patay József 100, Ilkey Sándor 50, Havas József 50, Redl Imre b. 60, Bezeredy Ist. 50, gr. Széchenyi Istv. 500, Török János 100, Szilvay Ferencz 50, primási főszámszevő 5 ft, Krizsany Ign. esprest ur gyűjteménye 6 ft 40 kr, Hunkar Ant., Sándor és Mihály urak 50 ft, Haczell Márton gyűjtőigazgató ur gyűjteménye 33 ft, Viragh Endre tisztartó ur gyűjteménye 8 ft, Taschler Ferencz tisztartó ur gyűjteménye 35 ft, gr. Traun Ferencz 100 forint, Than János ő-becei tisztartó ur gyűjteménye 44 ft 30 kr, a debőri uradalom gazdatisztje 49 ft 30 kr, Illés Alajos tisztartó ur gyűjteménye 30 ft, baró Podmaniczky János 200 forint p. gőben. 'S így az eddigi összes aláírások e mai napon tesznek: 15,512 ft 42 krt pengőben. Török János, egyesületi titoknok.

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. Russell lord választóhoz intézett leveléről a Times kedvező és következőleg nyilatkozik: „A nemes lord dicseretes engedélyt mutatott a közvélemény és nyilvános szükség iránt, midőn cabinetéhez idegen alkalmatosságokat is csatolni és annak lehetőségig általános színezetet adni igyekezett. Felszólításait, ne mondjuk kérelmeit minden lehető irányban tette; a mennyire remélhető volt, minden pártot egyesíteni akart; kivéven egyet, mellynek kormányzati tana ellenszélül, 's mellynek elve, a kormányzók és kormányzattal visszalökés által kötni egybe. Lord John egyesítési kísérlete nem sikerült ugyan, de az mégis méltányoltni és az idő által helyrehozatni fog. Levelében előadta ministeriuma szellemét, nyilvánította szándékait. Mindenkinél kezét nyújt, kik a socialis javításokra, mikről az utolsó évek megmutatták, hogy nem egyik vagy másik párt dolgai, közremunkálói akarnak. Ily szándék bizonyos sikerre számolhat, ha a következtetésen vitelik keresztül. Lord John Russell könnyen kivihatta azt, hogy vele semmi élő statusférfi nem mérközhetik. Sőt annyira megy a Times azon reményében, hogy Russell idővel a pártokat összeolvastani fogja, hogy az ősi britt politikát, miszerint az ország pártok által igazgatandó, félreveti, és azt mondja, hogy ezentel minden, bármily néven nevezendő kormány a nép akaratát teljesíteni lesz kénytelen. — Ugyan e levélről a Globe így ír: Russell lord levelét mindenki megelégedéssel fogja olvasni. Rövid, világos és czélszerű az. A mult időről, annak botrányos küzdelmeiről, versenyzéséről és gyanasításairól nyugodtan és senkit nem sértve szól. Nincs abban semmi kárhözhatás, de annál több elismerés az ellenek irányában; a barátok segélye nyílt szívvel és teljesen elismertetik, és az író számára azon érdemek sem igényeltetnek, miket tőle senki el nem vitázhatna. A jövedőt a levél, mi különben ily alkalommal történni nem szokott, terjedelmesen és világosan jelöli ki, a részleteknek elhárításával, mi helyes tapintatnak jele azon dolgok iránt, miket oly országban, minő a miénk, minden nagy politikai és társadalmi reformoknál a különféle érdekek bonyolodottsága miatt tekintetbe venni kell. . . . Az utolsó és legfontosabb tárgy, mellyre lord John igazság-érzetünket és rokonszenvünket felhívja, az ir szenvedések és az ir elégedetlenség kínos kérdése. Szóval, az egész levél méltó szerzőjéhez, akár mint emberhez, akár mint statusférfihoz. A M. Chronicle természetesen teljes felszét szavaz a (tisztán) whig ministeriumnak.

FRANCZIAORSZÁG. Paris, jul. 5. A különféle pártok választmányai, mellyek feladata, a választókat mindenki követjelölt becséről és sulyáról felvilágosítani, fülüg elfoglalták 's mindennap legalább négy vagy ötszáz levelet írnak 's azokkal egész Franciaországot elborítják. Egy trófas lap erre azt jegyzi meg, hogy ha a trónbeszédében hirdettetni szokott mondat, miszerint a bevétel és kiadás egyensúlyba jövednek, most nem valósul, ugy soha sem; mert a posta-jövedelmek e levelezés következtében meggyarapodása már magában is elégséges lenne, a legnagyobb fogatásokat fűddözni. Annyi bizonyos, hogy mindezen sürgelmenek a posta jövedelmén kívül másra alig leend hatása. Mert, ambar a választmányok, az ugynevezett katholicust kivéve, valamennyien dacszövetséget kötöttek a ministerium ellen;

ambar a radicalok a legitimistákra 's ezek viszont amazokra szavazni kézségesek, ha azáltal csak némi kilátás nyílik is Duchatel jelöltjeinek kiszorítására; és ambar a dynastiai baloldal honfiai nyíltan ugyanazon taktikát vallják magokénak, és dynastiai ellenök helyett legitimista vagy radical jelöltre szavazni nem haboznak; mégis mindezen elvtelen zavargás legkevésbbé sem veszedelmes a cabinetre nézve; és ha törtenik változás a conservativ párt számában, az inkább nagyobbodni mint csökkenni fog. — Az orosz nagyherczeg Franciaországon át utazásának és Aumale herczeggel összejövetelének czélja, vagy legalább eredménye a két udvar egymáshoz közeledése volt. Barante ur visszamenend pétervári követségére. Ezen, a czártól kezdett közlekedés azonban hir szerint csak a hivatalos feszültség megszüntetéséből álland.

A dynastiai baloldal választmánya jun. 30-án az ország követválasztóhoz hosszu utbaigazítást intézett, lényegesen következő tartalmú: „Uram! A választó testületek jövő aug. 1-én fognak összehívanni. Tehát jövő aug. 1-én fog megoldatni azon nagy kérdés, birja-e magát Franciaország törvényes uton megszabadítani azon sajnálatra méltó politikától, melly napról napra Franciaországot a külföldön lealázni, a belföldön pedig gyöngíteni és romlásba dönteni törekszik. Ily komoly crisis-sel szemközt, szükségesnek veltük, előbbi tanácsainkhoz még némely határozottabb megjegyzést csatolni. Reméljük, hogy ön szives leend, velünk minden tudósításokat, miket hasznosnak gondoland, közleni, és választmányunkkal a választások idejéig folytonosan levelezni. Ezután felszólítatnak a választók, hogy minden megyében, minden járásban fiók választmányokat alakítsanak, kölesönösen levelezendőket és egymást gyámolítandókat. E választmányok tagjai pedig nyissák fel a követválasztók szeméit, milly bün és szerencsétlenség lenne a közönyösség ez idő szerint. Továbbá résen legyenek a kormány cselszövényei ellen, miszerint a megvesztegetési nagy háló, melly az egész országot ellepi, és minden szabadságot megsemmisítéssel fenyeget, szétlépni és a jövő gyűlésen e rendszert megdönthetlen bizonyítványok (tömegével porba nyomni lehessen, 'sat. — E szózatra a Commerce ily megjegyzést tesz. A köriratban ajánlott fegyverek bölcsesége és loyaltitása kétségbe nem vonható. Az országnak egyebet sem kell tenni, mint a tanácsot, mellyet ama körirat szerzői adnak, pontosan követni. E tanácsok minden pártokra nézve egyenlőn jók. Tökéletesen helybenhagyunk azokat.

(J. d. Débats.) A kormány megvásárolni törekszik a választókat! A megvesztegetés önként borítja el az országot! Walpole óta hasonló nem látott az ember, vagyis inkább, Walpole a megvesztegetésben Duchatel urhoz képest csak gyermek volt! Thiers ur lapja hirdeti ezt. Szeretnők azonban, ha az érdemes lap nekünk ez egyszerű kérdésre felelné: Midőn Thiers ur a belügyek ministere volt és a választásokat vezérlé, az ellenzék ugyanezt mondá; igaz volt-e az akkor vagy nem? Erre részünkről kétszék vagyunk felelni, de előbb a Constitutionnel választ várjuk el. Nem, mintha mi legkisebb kétségben is lennénk, — e vádat Thiers ur alatt szintugy mint Duchatel ur alatt képtelen- és szemtelennek tekintettük; képtelennek, mert a kormánynak, ha a választókat megvesztegetni akarná, arra elég módja nincs, és ha egy választót nyerne meg nem érdemel kedvezés által, azzal tizet is elidegenítte magától; és szemtelennek, mert a vád nem annyira a kormányt sújja, mint a választókat, csak eladó lelkeket vehetni meg. Azonban Thiers ur is volt belügyminister, az ő igazgatása alatt is voltak követválasztások, őt is vádolták, tudjisten minő hévvel, hogy Walpolehoz hasonlít, sőt azt felülhaladja. Kérdjük, igaz volt-e az?

A Courrier francais előre kétségbe látszik esni a választások eredménye iránt, mert az ország socialis állapotáról, 's illetőleg a választók többségéről, ily szomorú nótára fakad: „A hirlapok első köteleossége őszinteség; hivatusuk levén, az országot felvilágosítani, minden világosságsugárt egy pontba egyesíteni, megsértenék azt, hamis szerepet vinnének, és lemondának erkölcsi hatalmukról, ha illúsiókkal, hazugságokkal szennyeznék be az ábrákat, mellyek a láthatár mindenik feléről az ő visszavető tükrükbe esnek. Rajta tehát! az őszinteség, szigoru köteleosságunk nevében leplezzük fel a közönyösség- és érzéketlenséget, melly Franciaországban uralkodik. Most minálunk a magánérdek egyetlen, legfensőbb és közönséges törvény. Telkit trágyázni és kikerekíteni, mihelyt tágítani, pénzt élre venni, házat szépíteni, asztalt finomítani, lönyleni és szomszédján kitenni, fényes összeköttetést szerezni, a társaság lépcsőjén néhány fokkal felebbjutni: ez czélja, rugója, folytonos gondja azon francziák nagy tömegének, kik magokat nemcsak a társas, hanem a politikai dolgokban is uraságra tarták fel. Ők meg vannak elégedve, mi kell még Franciaországnak?”

PORTUGALIA. Egy oportoi lap a jelen zavarokban is elég bátor volt, az ország aligmult és jelen állapotát lényegesen következőleg leírni: „Még három hónapja sincs, hogy nemcsak Oporto, hanem az egész királyság mely nyugalomnak örvendett és ajóllétrei haladás előlépési korszakot tettek. Az ország csak 6 pctet fizetett 6 millió adósságaért, a hazai és külföldi statushitelezők pontosan megkapták kamataikat, a statushitelek díjait; a dologtalan osztály napról napra kisebbedett; ezek elég világos bizonyítványok, hogy e korszak csak VI. János kormányának áldott idejéhez volt hasonlítható. A kereskedési vállalatok és társulatok mindenütt szaporodtak, a kereskedés mindenütt emelkedett. A bornak, a gabonának, bőséggel mellett is (az Angliából bő kivétel miatt) jó ára volt, a selyempipar emelkedett és a hitel olly karban volt, hogy pénz 5—6 pctten lehetett kapni. A kormány működése gyors és kimerítő volt, mintha a képviselő monarchia már régóta fenállott volna. Az igazgatásban egység és gyors végrehajtás, minő 1833 óta soha; a seregben engedelmesség és

feje uralkodtak; az egész királyságban alig volt egy har-

hatóságok sem képesek; a népesség fegyverben áll és fegy-

Lambruschini bíbornok részén 15, Mastai mellett 13 szava-

Hivatalos tudósítások.

- (567) Birói árverés. (1) 19630. Pest városa tanácsa jelentése szerint Kollinszky Mór... (568) Birói árverés. (2, 3) Tek. Tolna megyében kebelezt Tolna mezővárosában... (569) Váltótörvényszéki idézés. (2, 3) He'm H. kinek tartózkodási helye nem tudatik... (570) Birói árverés. (3, 3) Alrutz Konrad molnár mesternek ns Tolna megyében kebelezt Sz. Máriát pusztaban levő felül-

- (571) Kotelevények meg-emmisítése. (3, 3) 19160. Pozsony városa tanácsának jelentése szerint két rendbeli 's jelesül 1822. évi január... (572) Kotelevények meg-emmisítése. (3, 3) 22104. Felső bánya város tanácsának felírása következtében, még 1832. évben 100 forintról... (573) Kotelevény-meg-emmisítés. (3, 3) 21628. Pest város tanácsa jelentvén: hogy mivel az 1845. évi július 20kán 60 p. fról kiadott... (574) Kotelevény iranti felszólítás. (3, 3) 18789. Pest város tanácsa Schücke Ferencz helybeli nyerges mester folyamodása következtében... (575) Árlejtés. (2, 3) T. ns. Csongrád megye 50 katonái számokra... (576) Haszonbérlet. (1, 3) Torontál megyei nagy-szent-miklósi uradalom... (577) Növények eladása. (3, 3) Bars megyében kebelezt kis-tapolcsai üveg-

Landerer és Heckenast

könyvnyomdájában, hatvani-utczában, különféle takarópa-

Table with 2 columns: Location/Date and Price/Details. Includes entries for Budán július 4kén, Bécsben július 11kén, Kassa július 11kén, etc.

Table titled 'Gabonár váltó garasokban.' with columns for Tisztaltó, Kétszeres, Rozs, Árpa, Zab, Kukorica. Lists prices for various locations like Pesten, Temesvárott, Baján, etc.

Table titled 'Statuspapírok és részvények árkeleto.' with columns for various securities and their prices. Includes entries like Bécs, július 14kén, etc.

Tulajdonos Borsos Márton. - Nyomatja Landerer és Heckenast Pesten.